

De øvrige Vædringer skal jeg ikke komme videre ind paa, da de allerede ere omtalte. Jeg finder kun Anledning til at gøre et Par Bemærkninger, egentlig kun for at tydeliggøre Lovens paa flere Punkter, for at de kunne staa tilstrækkelig klart for Smaafolk, hvordan de skulle forstås. Jeg skal først omtale Spørgsmaalet om Ekspropriationen. Det blev udtalt af det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (B. Christensen), at der manglede noget, at der skulde henvises til en bestemt Lov som Hjemmel for Ekspropriationen, men tillige, at den kunde blive nødvendig, fordi Jorden ellers vilde blive holdt i for høje Priser. Dette kan jeg ikke indse. Jeg tror, at enhver Mand, der sælger Jord, ikke sælger, uden at han faar, hvad den er værd, men jeg tror heller ikke, at han faar mere for Jorden, end den er værd, og saa kan den ikke blive for dyr. Dette gælder navnlig, naar det er offentlig Jord, der skal sælges; her er der jo Tale om Præstegaardsjord, og dersom vi fik en Skolelov, vilde der ogsaa kunne blive Tale om Skolejord. Der kunde deraf blive mange udmærkede Lodder, som kunde egne sig til Husmandsbrug. — Saa er der Vædringen om Hus til Forældrene under Nr. 40. Jeg synes, at det har været udtalt fra forskellige Sider, at det ikke var nødvendigt at jage Forældrene ud. Men hvad skal det saa til, at de skulle have Tilladelse til at have dem hos sig eller til at bygge et Hus ved Siden af. Jeg tror ikke, det kan forringe Ejendommen, om en Skæbder eller Skomager kommer med, hvis det var nødvendigt at skaffe Plads til ham. Det er kun Smaalighed at mene, at det skulde forringe Ejendommen. — Saa kommer jeg til Vædringsforslag under Nr. 42 om, hvor megen Jord det er tilladt at drive sammen med et Husmandsbrug. Grænsen er ganske vist sat til 1 Tønde Hartkorn, men det er en vilkaarlig Grænse. Det er ogsaa saa vel fra Ministerens som Udvalgets Side sagt, at en Mand selvfølgelig godt maa drive Jord ved Siden af; men saa snart der bliver Spørgsmaal om, hvor højt man kan gaa op, er der ingen, der ved Bested. Derfor have vi foreslaaet denne Grænse paa 1 Tønde Hartkorn, den kan sættes ned, om man vil, men naar vi saa en passende Grænse, kunne de Husmænd, der have Vist dertil, ogsaa komme til

at anspænde deres Kræfter. Det vilde dog være for haardt, at en driftig Mand, der har en saadan Ejendom, til hvilken han er ligesom stavnsbunden, og ikke har lært noget Haandværk, ikke en Gang maa løbe en Eng til, fordi han da ikke kan regnes for Husmand. Det er dette, vi ønske at raade Vob paa ved dette Forslag, som jeg derfor finder fuldt forsvaret.

Det Forslag, der er fremkommet fra det ærede Medlem for Aarhus Amts 3dje Valgkreds (Har. Jensen) skal jeg ikke anbefale videre. Det er saa forstaaligt, at det ærede Medlem gerne vil bringe denne Sag frem, og muligvis kan det med Tiden faa praktisk Betydning. For øvrigt kan jeg ikke have noget imod, at en hel Del Arbejdere saa saadanne Lensbesiddelser. Vi kende jo Lensbesiddere, der ere komne i Besiddelse af Tusinder af Tdr. Land, uden at have gjort det allermindste derfor. Husmændene ville da blive som smaa Lensbesiddere, der baade have Lensrettigheder og Lenspligter — jeg ved godt, at de store Lensbesiddere ogsaa have deres Pligter, men Resultatet er blevet, at alle Rettighederne have de beholdt, men Pligterne have de rystet af sig. Jeg kan ikke se, at der er saa meget i Vejen for at have smaa Ten paa 3—4 Tdr. Land, saa at Folkene kunne leve deraf. Det vilde blive til Velsignelse for dem uden at skade andre. I øvrigt kan jeg kun anerkende det ærede Medlems Elfsværdighed ligesom Elfsværdigheden hos det ærede Medlem for Maribo Amts 1ste Valgkreds (Reventlow), der saa smukt talte om den opdragende Betydning af egne Hjem. Det kan jeg give ham fuldstændig Ret i; det er det gode ved denne Lov, som vist ogsaa anerkendes fra alle Sider. Nu kan man næsten ikke saa Piger til at malte, fordi de gaa paa Gaden fra deres 12te til 14de Aar uden at komme ud. Men have de et Hjem, hvor de kunne lære det, blive de ikke saa bange derfor som nu. De unge Karle og Drengene ville ogsaa komme til at tage Haand i Hantel med Kæer og Heste. I alt Fald saa disse Husmandsbørn lært at omgaa Kreaturer, og en Pige, der kommer fra et sadant Hjem, vil selvfølgelig straks være moden til at tage fat i sin Gerning, hvorimod de andre knap nok due til at fylde Tøde i. Erfaringen viser i alt Fald, at de skulle opdrages et Par Aar, førend